

Gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout

Gezamenlijke Strategische visie voor de Noordelijke Bollenstreek voor 2020

De Stuurgroep Intergemeentelijke Samenwerking, 8 november 2005

Inhoudsopgave

Aanleiding	3
Onze gezamenlijke missie voor de Noordelijke Bollenstreek 2020	3
Onze gezamenlijke visie op de Noordelijke Bollenstreek 2020	3
Deel I: De richting	4
1. Inleiding	4
1.1 Een visie op de toekomst?	4
1.2 Veel claims op de beschikbare ruimte	4
1.3 Hoe houden we het leefbaar?	5
1.4 Wat verwachten bedrijven en burgers van de gemeenten?	5
1.5 Krachtige spelers die opkomen voor de belangen van inwoners	5
2. Denkrichtingen op de verschillende thema's	6
2.1 Visie op een unieke ruimte	6
2.1.1 Prioriteit Bollencomplex	6
2.1.2 Kwaliteit van de ruimte verbeteren	6
2.1.3 Kleinschalige woningbouw realiseren	6
2.1.4 Benutting van bedrijventerreinen optimaliseren	7
2.2 Visie op economische ontwikkeling	7
2.2.1 Vol inzetten op ontwikkeling Greenport	7
2.2.2 Betere infrastructuur	7
2.2.3 Toeristische en recreatieve mogelijkheden versterken	8
2.3 Visie op samenleving	8
2.3.1 Meer jongeren in de Bollenstreek	9
2.3.2 Zo lang mogelijk participeren	9
2.3.3 Identiteit dorpen en kernen	9
2.4 Visie op bestuur en organisatie	9
2.4.1 Goed, snel en goedkoop leveren van diensten	9
2.4.2 Digitale dienstverlening heeft toekomst	9
2.4.3 Lagere administratieve lasten voor bedrijven	10
2.4.4 Professionele organisatie	10
2.5 Bestuurlijk samen sterk	10
3. Tot slot	11
Deel II: Beleidsprioriteiten	12
4. Onze prioriteiten voor de komende vijf jaar	12
4.1 Ruimtelijk/economisch	12
4.2 Maatschappelijk	13
4.3 Bestuurlijk/organisatorisch	14
Slot	14
Bijlagen	15

Aanleiding

De colleges van de gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout hebben op 8 maart 2005 een intentieverklaring¹ getekend. Hierin wordt het streven vastgelegd om te komen tot niet-vrijblijvende samenwerking op basis van een gezamenlijke visie. De colleges hebben de Stuurgroep Intergemeentelijke Samenwerking opdracht gegeven deze gezamenlijke visie te ontwikkelen. Onderzoek naar een eventuele fusie behoort expliciet niet tot de opdracht² van de stuurgroep.

De gemeenten hebben in periode tussen april 2005 en november 2005 de contouren van de gezamenlijke visie ontwikkeld. Daarbij is gebruik gemaakt van de ideeën van inwoners, instellingen, bedrijven en medewerkers. De gezamenlijke visie van Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout biedt een doorkijk naar 2020 en vormt daarmee een houvast voor het toekomstige (gezamenlijke) beleid van de drie gemeenten.

Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout realiseren zich dat veel vraagstukken het niveau van de drie gemeenten overstijgen. De samenwerking in het kader van Holland-Rijnland, het Pact- en het Offensief van Teylingen blijft onverminderd van groot belang. De niet-vrijblijvende samenwerking en de gezamenlijke visie op de toekomst sluiten hier op aan.

De niet-vrijblijvende samenwerking zal een bijdrage moeten leveren aan:

Onze gezamenlijke missie voor de Noordelijke Bollenstreek 2020

Wij zien het als onze gezamenlijke taak de economische, ruimtelijke en maatschappelijke kracht van de Noordelijke Bollenstreek in samenhang te versterken en te ontwikkelen. Gevarieerde werkgelegenheid, een evenwichtige bevolkingsopbouw, het kenmerkende cultuur-historische landschap en vitale gemeenschappen vormen de basis. De menselijke maat is leidend bij de inrichting van organisatie en beleid.

Onze gezamenlijke visie op de Noordelijke Bollenstreek 2020

Het bollencomplex en de Greenport zijn en blijven de cultuur-historische, ruimtelijke en economische 'drager' van het gebied. De drie gemeenten verbeteren gezamenlijk de voorwaarden voor een krachtige ontwikkeling van het bollencomplex. Het ruimtegebruik wordt daarbij afgestemd op de economische ontwikkelingsmogelijkheden en op het versterken van het aantrekkelijke open, cultuur-historisch fraaie landschap. Grootschalige woningbouw is geen optie.

In het eerste deel van dit document wordt deze visie toegelicht en uitgewerkt. In het tweede deel van dit document worden onze beleidsprioriteiten voor de eerste vijf jaar kort getypeerd.

¹ Zie bijlagen

² Zie bijlagen

Deel I: De richting

1. Inleiding

De gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout zijn zelfstandige, krachtige gemeenten met ieder een duidelijke eigen opgave. De drie gemeenten vinden het van groot belang om deze opgave voor de eigen kernen en dorpen zelfstandig en op een eigen wijze vorm te geven. In dat perspectief kiezen de drie gemeenten voor zelfstandigheid. Tegelijkertijd wordt onderkend dat de vraagstukken op het terrein van bijvoorbeeld ruimte, economie, welzijn en dienstverlening voor een belangrijk deel samenhangen; een niet-vrijblijvende gezamenlijke aanpak biedt een impuls voor de Noordelijke Bollenstreek; bovendien wordt daardoor meer capaciteit vrijgemaakt voor de opgaven van de individuele gemeenten. De niet-vrijblijvende samenwerking wordt ontwikkeld op basis van een gezamenlijke visie.

De vraag is: 'wat is belangrijk voor de toekomst van de inwoners en het gebied van de Noordelijke Bollenstreek en welke bijdrage kan samenwerking leveren?'

De colleges en de gemeenteraden van de drie gemeenten hebben hun mening gevormd over deze vraag en zij zien interessante mogelijkheden; welke dat zijn vindt u in dit document.

In de voorbereiding is geïnvesteerd in de discussie en meningsvorming samen met medewerkers, verenigingen, instellingen, bedrijven en inwoners. Iedereen heeft bovendien de gedachteontwikkeling kunnen volgen op de website

www.samenwerkingbollengemeenten.nl

Daar is tevens de gelegenheid geboden om te reageren op stellingen. Kortom de voorliggende visie is het resultaat van een

zorgvuldig en interactief voorbereidingsproces.

1.1 Een visie op de toekomst?

De visie geeft een beeld van wat de drie gemeenten over een periode van circa 15 jaar bereikt willen hebben; kortom, doelstellingen voor de langere termijn. Uit deze doelstellingen spreekt de gezamenlijke ambitie van de drie gemeenten. Het is dus niet zo dat deze doelstellingen snel gerealiseerd zullen zijn; het geeft wel richting aan de inspanningen. Bovendien biedt een gezamenlijke visie een goede basis voor afspraken over samenwerking en het delen van kosten en verantwoordelijkheden.

De drie gemeenten zijn er van overtuigd dat er ruimtelijke, economische en maatschappelijke vraagstukken liggen die beter samen kunnen worden aangepakt.

1.2 Veel claims op de beschikbare ruimte

De drie gemeenten liggen in één gebied, dat in economisch, ruimtelijk en sociaal opzicht sterke samenhang vertoont: de Noordelijke Bollenstreek. De bollenteelt is - ook historisch - bepalend voor het gebied. Ook op Rijksniveau wordt belang gehecht aan dit belangrijke teeltgebied. De Bollenstreek wordt gezien als een economisch gebied van internationaal belang. In de Nota Ruimte van het ministerie van VROM wordt de Bollenstreek aangewezen als zogenaamde 'Greenport'³. Wat dit precies

³ Greenport betekent een gebied van internationaal belang waar kennisintensieve tuinbouw en agribusiness zich concentreert. Door concentratie worden

gaat betekenen is niet bekend; deze aanwijzing is in ieder geval een belangrijke kans om samen met Rijk en provincie te werken aan de ontwikkeling van het gebied. De samenwerkende gemeenten zullen dan ook met de gehele sector een koers uit moeten zetten om de economische positie van het bollencomplex⁴ verder te versterken. Voor de teelt is veel ruimte nodig. Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout leveren 80% van de ongeveer 2.500 hectaren bollenareaal in de streek. De samenhang tussen de verschillende economische activiteiten in het bollencomplex is essentieel. Kleinere bedrijven hebben het echter moeilijk, 'verrommeling' van de ruimte dreigt; daarvoor zijn oplossingen nodig, zoals herstructurering van de beschikbare ruimte.

Er is niet alleen ruimte nodig voor bollen. Het is ook van groot belang dat binnen de grenzen van de drie gemeenten betaalbare woningen kunnen worden gebouwd. Ook neemt de vraag naar bedrijventerreinen toe. Bedrijven op het gebied van transport en logistiek (ook gerelateerd aan de bollen) vestigen zich graag in de Noordelijke Bollenstreek; de ligging ten opzichte van bijvoorbeeld Schiphol is gunstig.

Ook de druk op het wegennet in het gebied is groot, zeker gedurende de perioden dat de Keukenhof open is. Er moeten oplossingen worden gevonden voor de verbetering van de bereikbaarheid.

1.3 Hoe houden we het leefbaar?

Nederland vergrijsst. Dat geldt ook voor de gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout. Maar dat is niet de enige zorg, ook het aantal jongeren in de drie

economische schaalvoordelen geboekt en wordt de efficiëntie in vervoer en logistiek bevorderd. De Greenport kan gezien worden als een industrieel ecosysteem met aandacht voor doordacht ruimtegebruik en verwerking van reststoffen.

⁴ Het bollencomplex omvat alle bedrijvigheid, zoals teelt, veredeling, innovatie, handel, transport; ook vaste planten spelen een steeds belangrijker rol.

gemeenten neemt af. Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout vinden een evenwichtige opbouw van de dorpen/kernen van groot belang voor de levendigheid en de leefbaarheid.

Wat kunnen de drie gemeenten samen doen om die bevolkingssamenstelling evenwichtig te houden en/of te maken? Met een evenwichtige leeftijdsopbouw alleen is nog geen sprake van leefbaarheid. Wat bepaalt de leefbaarheid en wat kunnen de gemeenten samen doen om de leefbaarheid te verbeteren?

1.4 Wat verwachten bedrijven en burgers van de gemeenten?

Gemeenten leveren allerlei producten en diensten. Vooral bedrijven zijn niet geïnteresseerd in gemeentelijke grenzen en willen daar ook zo min mogelijk last van hebben. Het zou dan ook heel mooi zijn als de regels en procedures in de hele Noordelijke Bollenstreek hetzelfde zouden zijn. Bedrijven die vergunningen bij alle drie gemeenten moeten aanvragen zijn gebaat bij een gecoördineerde afhandeling.

1.5 Krachtige spelers die opkomen voor de belangen van inwoners

In de omgeving van de drie gemeenten verandert veel. Per 1 januari 2006 starten de nieuwe gemeenten Teylingen (dat waren: Sassenheim, Voorhout en Warmond) en Katwijk (dat waren: Katwijk, Rijnsburg en Valkenburg).

Vanuit de provincie en het Rijk worden de eisen aan gemeenten steeds hoger.

Steeds meer taken worden regionaal opgepakt. Het is van belang om ook in dat kader een krachtig en eenduidig geluid te laten klinken vanuit de Noordelijke Bollenstreek.

2. Denkrichtingen op de verschillende thema's

Om te komen tot een visie zijn in de voorbereidingen de volgende thema's uitgewerkt.

- Visie op een unieke ruimte.
- Visie op economische ontwikkeling.
- Visie op samenleving.
- Visie op bestuur en organisatie.

Van ieder thema worden de kenmerken kort beschreven. Aansluitend wordt de denkrichting uitgewerkt.

2.1 Visie op een unieke ruimte

2.1.1 Prioriteit Bollencomplex

De Bollenstreek is een begrip in binnen- en buitenland. Het bollencomplex heeft het gebied tot een unieke plek gemaakt. *Dit is Holland!* En dat is bijzonder veel waard. De drie gemeenten willen de ruimte in de eerste plaats open houden voor de ontwikkeling van het bollencomplex én tegelijkertijd het karakter van het landschap behouden. Op Rijks- en provinciaal niveau is deze visie overgenomen. Wat de Bollengemeenten⁵ hebben vastgelegd in het Pact- en het Offensief van Teylingen komt terug in het provinciale beleid en in de Nota Ruimte van het ministerie van VROM.

Het behoud van de open ruimte blijft een onderliggende voorwaarde voor het behoud van de Bollenstreek zoals hierboven beschreven. De drie gemeenten onderstrepen hun gemeenschappelijk standpunt tegen grootschalige woningbouw (Bollenstad).

De overige ruimteclaims moeten op de voorgaande prioriteiten worden afgestemd.

⁵ o.a. Noordwijk, Sassenheim, Voorhout, Warmond, Noordwijkerhout, Hillegom en Lisse.

2.1.2 Kwaliteit van de ruimte verbeteren

In de visie van de gemeenten is de versterking van de kwaliteit van het landschap, de natuur en cultuurhistorische objecten belangrijk. Doelstelling is dat over ca. 15 jaar het landschap, de natuur en cultuurhistorische waarden zijn verbeterd.

Een aantrekkelijk landschap met veel afwisseling, in combinatie met cultuurhistorie en natuur, ondersteunt de recreatieve functie van het landschap en van het toerisme. Een goede samenhang waarbij deze elementen elkaar versterken, is het uitgangspunt voor toekomstig beleid.

Het huidige beeld van het landschap is te versnipperd ('verrommeld'). Hierin is verbetering mogelijk. Een (klein)deel van het (niet landschappelijk waardevolle) grasland kan wel worden ingezet voor andere doeleinden. Daartoe zal in overleg een lijst gemaakt worden welke graslanden mogelijk voor herbestemming in aanmerking komen.

De Duinrand en de resterende bos- en natuurgebieden binnen de drie gemeenten worden behouden. Meer ruimte voor natuur wordt niet ontwikkeld gezien de andere ruimteclaims. De bestaande natuur kan echter wel beter ontwikkeld worden (verbindingszones).

Bij de verbetering van de kwaliteit van de ruimte wordt aangesloten bij de doelstellingen en projecten van het Offensief van Teylingen.

2.1.3 Kleinschalige woningbouw realiseren

De ontwikkeling naar een Greenport en het Pact van Teylingen gaan niet samen met grootschalige woningbouw. De gemeenten onderkennen dat het - in beperkte mate - realiseren van ruimte voor woningbouw noodzakelijk is. De prioriteit in de bouw van woningen ligt enerzijds bij betaalbare woningen voor starters. Anderzijds moet doorstroming worden gecreëerd door bij-

voorbeeld specifieke huisvesting voor ouderen te bieden. Doelgroepgericht bouwen/ontwikkelen is noodzakelijk.

De drie gemeenten zetten in op *gezamenlijke* ontwikkeling van kleinschalige woningbouwprojecten. Hierbij zijn de gewenste demografische ontwikkelingen van de gehele Noordelijke Bollenstreek leidend.

Kleinschalige woningbouw vindt plaats binnen de huidige contouren. Dat betekent dat de nog resterende uitbreidingsmogelijkheden gezamenlijk worden ontwikkeld. Daarnaast zal vooral op 'inbrei-locaties' worden gebouwd (plaatsen in de dorpskernen waar ruimte gemaakt kan worden door bijvoorbeeld bedrijven naar bedrijventerreinen te verhuizen).

2.1.4 Benutting van bedrijventerreinen optimaliseren

Aangezien de gemeenten niet veel ruimte hebben om grote nieuwe bedrijventerreinen aan te leggen zal veel tijd en zorg worden besteed aan het aantrekkelijk maken van de huidige bedrijventerreinen (waar mogelijk revitaliseren).

Het effect van de inspanningen om de bedrijventerreinen te optimaliseren moet zijn dat er beter gebruik wordt gemaakt van de beschikbare ruimte in de Noordelijke Bollenstreek.

Een thematische clustering van activiteiten op bedrijventerreinen zal voor de bedrijven meerwaarde hebben. De gemeenten zullen gezamenlijk proberen kansen te creëren. De groei van reeds gevestigde bedrijven krijgt daarbij aandacht.

2.2 Visie op economische ontwikkeling

De gemeenten kiezen expliciet voor economische ontwikkeling. Naast het behouden van de welvaart en werkgelegenheid in de streek is economische ontwikkeling ook essentieel voor het behoud van de goede

balans tussen wonen en werken in de streek (geen slaapdorpen én voorkómen van bovenmatig forensenverkeer).

De Bollenstreek beschikt over een sterk cluster bedrijvigheid: het bollencomplex. De kracht van het bollencomplex zit hem in de aanwezigheid en onderlinge verbondenheid van alle schakels en functies in de productieketen.

Door de promotie van de Bollenstreek tot Greenport zijn tevens hoge verwachtingen ontstaan ten aanzien van de economische ontwikkeling van de regio. Daarbij mag ook de steun van de provincie en het Rijk worden verwacht.

2.2.1 Vol inzetten op ontwikkeling Greenport

De gezamenlijke gemeenten zetten – voor wat betreft economische ontwikkeling – primair in op de versterking van het bollencomplex en de ontwikkeling van de Greenport. Daarbij gelden de volgende overwegingen:

- Het bollencomplex is nog steeds enorm belangrijk voor Nederland en de regio; werkgelegenheid en toerisme zijn hiermee verbonden.
- Binnen Greenport is hoogwaardige werkgelegenheid mogelijk; de gezamenlijke gemeenten zetten vooral in op hoogwaardige activiteiten in de keten.
- Greenport ligt in het verlengde van het Offensief van Teylingen en gaat uit van dynamiek en ontwikkeling.

2.2.2 Betere infrastructuur

Goede infrastructuur is absoluut noodzakelijk om de economische concurrentiepositie te waarborgen en om de Greenport verder uit te bouwen. Een goede infrastructuur draagt bij aan het behouden en verder verbeteren van het vestigingsklimaat in de regio. De huidige capaciteit van de infrastructuur is zichtbaar onvoldoende.

De hoogste infrastructurele prioriteit is dat de gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout goed zijn ontsloten richting Schiphol, Rotterdam en op de Europese hoofdwegenstructuur. In de visie van de gemeenten moet dan ook ieder geval een goede oost-west ontsluiting worden gerealiseerd. Het realiseren van deze visie is in sterke mate afhankelijk van andere overheden, zoals de provincie.

Een betere ontsluiting is ook om andere redenen wenselijk; het verbetert de leefbaarheid doordat onnodig lange reistijden worden voorkomen. Ook zal de fietsveiligheid verbeterd worden. Langs de verbeterde infrastructuur kunnen tevens de gewenste bedrijventerreinen of kleinschalige woningbouwprojecten worden gerealiseerd, dit is een gewenst neveneffect.

Openbaar vervoer is een integraal onderdeel van de infrastructurele plannen. De kwaliteit van het openbaar vervoer tussen de gemeenten, de stedenbaan en de zuidtangent moet verbeterd worden.

2.2.3 Toeristische en recreatieve mogelijkheden versterken

De Bollenstreek heeft met de Keukenhof een enorme toeristische trekpleister. De Keukenhof is met zo'n 700.000 tot 800.000 bezoekers per jaar een van de meest bezochte attracties in Nederland (internationaal één van de meest gefotografeerde locaties). Daarnaast is het congrescentrum Leeuwenhorst in Noordwijkerhout een grote trekker van congresgangers. Het aantal zalen in de Leeuwenhorst ligt boven de 115, het aantal kamers ligt rond de 500. Samen met Noordwijk wordt de 3e positie bekleed in het congrestoerisme in Nederland. Het toerisme is een belangrijke drager van economie en werkgelegenheid.

Op dit moment leidt het bloembollentoeerisme nog in geringe mate tot activiteiten en bestedingen buiten de Keukenhof zelf. De economische spin-off van toerisme is relatief klein omdat het veelal dagjesmensen betreft; de combinatie met andere

activiteiten zoals winkelen, cafébezoek of cultuur is beperkt omdat de kernen in de Noordelijke Bollenstreek geen bijzonder interessante centrumfuncties hebben.

In de visie van de gemeenten laat de Noordelijke Bollenstreek kansen liggen: er wordt onvoldoende ingespeeld op het strandtoerisme en de cultuur-historische waarde van de bollenteelt.

De gebruikswaarde van de streek voor recreatie kan verbeterd worden door verrommeling te verminderen, aanleg van fietspaden, betere benutting van de 'duinrand' en het realiseren van recreatieve voorzieningen.

In de visie van de gemeenten moeten de mogelijkheden die er zijn om de recreatieve en toeristische waarde van de streek te verbeteren, worden benut.

2.3 Visie op samenleving

De drie gemeenten hebben een belangrijke ondersteunende rol bij de ontwikkeling van burger en maatschappij. De gemeenten zorgen voor voorzieningen en accommodaties voor sport, cultuur, educatie en onderwijs. Het verenigingsleven en andere maatschappelijke initiatieven worden door de gemeenten gestimuleerd. Welzijn- en vrijwilligerswerk wordt ondersteund. Ook verlenen gemeenten financiële bijstand en voorzieningen aan burgers die niet zelf in hun inkomen kunnen voorzien of met beperkingen leven. Veel van deze taken zijn uitstekend geborgd op het niveau van de individuele gemeenten.

Er zijn ontwikkelingen die een bredere impact (gaan) hebben binnen het thema samenleving. Ten eerste zijn dit de demografische ontwikkelingen. Het aandeel ouderen in de bevolkingsopbouw zal toenemen. Dit heeft gevolgen voor de vraag naar voorzieningen. Ten tweede krijgen de gemeenten de verantwoordelijkheid voor het leveren van een breder aantal voorzieningen (vooral op het gebied van zorg,

welzijn en activering) op het moment dat de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) wordt ingevoerd.

Ontwikkelingen in de maatschappij gaan snel. Enerzijds is sprake van toenemende individualisering; burgers stellen zich steeds meer op als een kritische consument. Aan de andere kant (als reactie) wordt meer en meer belang gehecht aan kleinschaligheid en gemeenschapszin. Daarnaast zullen ook de demografische ontwikkelingen impact hebben. De toename van het aantal ouderen moet gepaard gaan met een toename van het draagvlak voor - en de organisatie van - voorzieningen.

2.3.1 Meer jongeren in de Bollenstreek

De gemeenten wensen nadrukkelijk geen 'grijze haren' gemeenten te worden. De visie van de gezamenlijke gemeenten is dat zij ook over 15 jaar vitale gemeenschappen herbergen, waarin de verschillende demografische groepen zijn vertegenwoordigd.

In de visie van de gemeenten is er vooral aandacht voor het behouden en aantrekken van de bevolkingsgroep tussen de 25 en 35 jaar.

2.3.2 Zo lang mogelijk participeren

De gezamenlijke gemeenten stimuleren de maatschappelijke betrokkenheid en participatie van inwoners. Kwetsbare groepen staan daarbij voorop.

De drie gemeenten willen op het terrein van maatschappelijke ondersteuning een gezamenlijk beleid gaan voeren. Daarbij zal (voor zover het de Wmo betreft) uitgegaan worden van de kaders die het Rijk gesteld heeft, maar wordt nadrukkelijk gezocht naar een invulling die aansluit bij de situatie in de drie gemeenten.

2.3.3 Identiteit dorpen en kernen

Inwoners van de Bollenstreek hebben een sterke binding met hun eigen kern of dorp. De verschillende dorpen en kernen in de Bollenstreek hebben ieder hun eigen

karakter. Dit draagt voor de inwoners bij aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de dorpen en kernen.

De gemeenten vinden het van belang dat de identiteit op het dorps-/kernniveau wordt geborgd. De drie gemeenten zullen inzetten op het versterken en ondersteunen van het *locale* verenigingsleven. Gemeenten zullen ook ruimte beschikbaar houden voor verenigingsactiviteiten.

Het ondersteunen van vrijwilligers(organisaties) krijgt de bijzondere aandacht van de gemeenten. Vrijwilligers vormen het bindmiddel in de gemeenschappen (kernen/dorpen). Ook binnen de maatschappelijk ondersteuning vervullen vrijwilligers een cruciale rol. De gemeenten zullen zoveel mogelijk beperkingen voor het inzetten van vrijwilligers wegnemen.

2.4 Visie op bestuur en organisatie

De drie gemeenten zien de volgende ontwikkelingsmogelijkheden als het gaat om de versterking van het bestuur en de organisatie door middel van samenwerking.

2.4.1 Goed, snel en goedkoop leveren van diensten

De gemeenten realiseren zich dat zij voor veel burgers vooral een dienstverlener zijn. Burgers verwachten dat de reguliere dienstverlening van de gemeenten goed op orde is. Daarbij gaat het vooral om de diensten, waarvoor inwoners en bedrijven regelmatig contact hebben met de gemeenten (documenten, vergunningen, belastingen, onderhoud openbare ruimte). De gemeenten streven er naar om voor deze diensten een goede, goedkope en klantgerichte dienstverlening te realiseren. De gemeenten streven naar een klanttevredenheid van minimaal een 7.

2.4.2 Digitale dienstverlening heeft toekomst

De drie gemeenten streven naar een goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van de

gemeentelijke dienstverlening. Het gaat daarbij vooral om de diensten waarvoor burgers, bedrijven en instellingen vaak contact hebben met de gemeente.

Waar mogelijk worden diensten ook via Internet aangeboden. De bereikbaarheid van de gemeentelijke diensten wordt zo verbeterd. Sommige diensten worden 24/7 toegankelijk. Ook de informatievoorziening aan burgers via de website zal verder ontwikkeld worden. De website zal in toenemende mate gebruikt worden voor interactieve beleidsvorming. De mening van burgers over verschillende onderwerpen zal via de website gepeild worden.

De huidige fysieke bereikbaarheid van de veel voorkomende dienstverlening aan burgers blijft gehandhaafd.

2.4.3 Lagere administratieve lasten voor bedrijven

Veel instellingen en bedrijven in de regio van enige omvang hebben in de huidige situatie te maken met verschillende procedures en regelingen bij de drie verschillende gemeenten. Dit leidt tot hoge administratieve kosten en rompslomp.

De drie gemeenten streven er naar om gezamenlijk een zo goed mogelijk afgestemde dienstverlening te bieden aan bedrijven en instellingen. De gemeenten stellen zich daarom tot doel om de relevante procedures, regelgeving en bepalingen op elkaar af te stemmen. Bovendien worden de procedures waar mogelijk korter en transparanter.

2.4.4 Professionele organisatie

De drie gemeenten streven naar een professionele en doelmatige gemeentelijke organisatie. De relatief kleine omvang van de gemeentelijke organisatie brengt echter met zich mee dat de gemeenten op sommige functies kwetsbaar zijn of diensten niet altijd kunnen leveren.

De gemeenten willen op het gebied van de ondersteunende, beleidsmatige en operationele functies de samenwerking intensi-

veren. Het streven is om waar mogelijk ondersteunende en operationele processen te versterken door (over en weer) uitbesteden, gezamenlijke huisvesting, samenwerking en/of samenvoeging. Dat betekent dat er een optimum wordt ontwikkeld voor de samenwerking / samenvoeging van ondersteunende processen.

Het doel is primair vermindering van de kwetsbaarheid en verbetering van de kwaliteit van de (interne) dienstverlening. Efficiencyverbetering of kostenreductie staan op de tweede plaats.

Voordat definitief vastgesteld wordt welke processen/functies anders worden georganiseerd, zal een toegevoegde waarde analyse gemaakt worden per afzonderlijke functie.

2.4.5 Zelf doen versus regisseren

In de huidige situatie geven de gemeenten vanuit verschillende rolopvattingen invulling aan hun taken. Dat varieert van alles zelf doen tot het vervullen van de regisseursrol.

Bovengenoemde rol kan - naast de regisseur in het maatschappelijk middenveld - door de gemeenten nog op een andere manier vervuld worden, namelijk als regisseur van het uitbestede werk. De drie gemeenten gaan verschillend om met dit regiemodel. Noordwijkerhout besteedt al langer werk uit en voert de regie op dit uitbestede werk. De gemeenteraad van Lisse heeft in principe besloten het regiemodel als uitgangspunt te kiezen. Tot slot heeft de gemeente Hillegom hierover nog geen definitief standpunt ingenomen. Hoe hiermee om te gaan, staat de komende periode op de agenda.

2.5 Bestuurlijk samen sterk

Op bestuurlijk niveau is de visie 'samen sterk'. Een aantal belangrijke elementen in de visie vraagt om een krachtige belangenbehartiging van de drie gemeenten richting provincie en rijk en in relatie tot het takenpakket van het regionale samenwerkingsverband Holland Rijnland. Daarbij moet

gedacht worden aan de discussies rondom uitbreiding van Schiphol, de provinciale woningbouwopgave, verbetering van infrastructuur en het ontwikkelen van de Greenport. De toename van de bestuurskracht wordt nadrukkelijk als een potentiële meerwaarde van de samenwerking gezien. De drie gemeenten zullen daartoe in lijn met de voorliggende visie eenduidige standpunten ontwikkelen en gezamenlijk uitdragen. Waar mogelijk wordt gekozen voor eenhoofdige bestuurlijke vertegenwoordiging.

De gemeenten zetten daarnaast in op een goede kwalitatieve bijdrage in regionale samenwerkingsverbanden. Door een actieve insteek en door het leveren van goed ondersteunde vertegenwoordigers worden de beïnvloedingsmogelijkheden versterkt.

De gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout werken ook al op meerdere gebieden onderling samen, zoals op het gebied van GGD en Brandweer. Ook participeren zij in een regionale sociale dienst en nemen zij deel aan verschillende gemeenschappelijke regelingen. Samenwerking draagt in elk van deze voorbeelden bij aan het realiseren van de doelen van de drie gemeenten.

De gemeenten kiezen voor een verdere uitbreiding van de onderlinge samenwerkingsverbanden daar waar dit een kwalitatieve meerwaarde heeft. De gemeenten zullen op die onderwerpen werken met eensluidende, zo niet dezelfde, raadsvoorstellen die gezamenlijk ontwikkeld worden.

3. Tot slot

De gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout zijn niet hetzelfde. De belangen zullen soms uiteenlopen. Daarvoor is - en blijft - ruimte. Dit visievormingstraject heeft echter duidelijk gemaakt dat de belangrijkste uitdagingen van de Noordelijke Bollenstreek gezamenlijk opgepakt moeten worden.

De hier gepresenteerde visie vormt in de ogen van de drie gemeenten de basis voor een niet-vrijblijvende samenwerking. De gezamenlijke ontwikkelingsbehoeften en de aanwijzing als Greenport tonen aan dat *niet-vrijblijvende* samenwerking essentieel is voor een succesvolle en slagvaardige ontwikkeling van de Noordelijke Bollenstreek.

De drie gemeenten zijn trots op de kracht en vitaliteit van de eigen gemeente. Deze kracht zal worden ingebracht bij een succesvolle samenwerking tussen zelfstandige en gelijkwaardige gemeenten.

Deel II: Beleidsprioriteiten

4. Onze prioriteiten voor de komende vijf jaar

In dit hoofdstuk worden de beleidsprioriteiten voor de komende vijf jaar op een rij gezet. Deze prioriteiten zullen later verder worden uitgewerkt. Het gaat hierbij steeds om gezamenlijke acties.

4.1 Ruimtelijk/economisch

Het verbeteren van de economische kracht van het bollencomplex én van de kwaliteit van de ruimte betekent dat er met ruimtelijke bestemmingen geschoven moet kunnen worden. Gezamenlijke herstructurering van het gebied biedt de mogelijkheden om grotere bollenbedrijven te laten ontwikkelen en tegelijkertijd de natuur- en cultuurwaarde te versterken.

Beleidsprioriteiten

- 1.1 Vormgeven van Ruimtelijke Ordening, zodat in totaal meer (ruimtelijke) opties ontstaan. Opstellen van hoofdlijnen en uitgangspunten van het ruimtelijk beleid (voor bijvoorbeeld het plan buitengebied en bedrijventerreinen).
- 1.2 Kritisch beoordelen van de rationaliteit van ruimtelijke voorschriften. Verruimen van de mogelijkheden om de grond te gebruiken.
- 1.3 Inzetten van de grondposities voor de ontwikkeling van het gezamenlijke ruimtelijke beleid, o.a. het ondersteunen van herstructurering van gebieden en schaalvergroting van bollenbedrijven.
- 1.4 Concentreren van specifieke functies (bijv. bedrijvigheid, wonen, recreëren) in daarvoor bestemde gebieden ten behoeve van de balans in het gebruik van de open ruimte.
- 1.5 Opstellen van een gezamenlijk plan voor de revitalisering van bedrijventerreinen. Dit wordt – in het kader van de Greenport ontwikkeling – aangeboden aan de provincie en het Rijk voor co-financiering.
- 1.6 Definiëren/uitvoeren van projecten die de 'verrommeling' tegengaan. Bevorderen dat elementen in de open ruimte die het beeld verstoren worden verwijderd
- 1.7 Projecten definiëren en uitvoeren op het gebied van natuur, milieu en objecten van cultuurhistorische waarde.
- 1.8 Realiseren van natuurlijke (ecologische) verbindingzones zodat uitwisseling van flora en fauna tussen de gebieden weer mogelijk wordt.
- 1.9 Inventariseren welke graslanden mogelijk voor herbestemming in aanmerking komen.
- 1.10 Bevorderen van hervestiging van bedrijven vanuit woonkernen naar bedrijventerreinen (waar nodig gemeentegrens overschrijdend).
- 1.11 Bevorderen dat kleine onaantrekkelijke bedrijventerreinen worden afgebouwd en bevorderen van sterke, goed samenhangende bedrijventerreinen (waar nodig worden gezamenlijk de ruimtelijke voorwaarden aangepast).
- 1.12 Mikken op het thematiseren van bedrijventerreinen rondom Greenport; gezamenlijk worden bedrijven gevonden die hoogwaardige schakels vor-

men in het bollencomplex; Bieden van een goed vestigingsklimaat en gericht werven van hoogwaardige bedrijvigheid.

- 1.13 Organiseren ambtelijke en bestuurlijke aandacht voor de Greenport bij Rijk en provincie.
- 1.14 Verminderen allerlei belemmeringen door uniformering en afschaffing van regels.
- 1.15 Ondersteunen van de ontwikkeling van een multimedia bollen-informatiecentrum (à la Delta-expo: geschiedenis, productiemethoden, economisch belang, etc.).
- 1.16 Mogelijkheden verbeteren voor verblijfsrecreatie.
- 1.17 Inventariseren, verbeteren en promoten cultuurhistorisch erfgoed.
- 1.18 Onderzoeken van mogelijkheden om de toerist langer vast te houden.
- 1.19 Ondersteunen/bevorderen van maatregelen om de toerist langer vast te houden.
- 1.20 Versterken van de recreatieve infrastructuur zoals fietspaden, ontwikkelen en ontsluiten van monumentale panden en gebruik parkeerterreinen voor evenementen.
- 1.21 Het toerisme afstemmen op een grotere schaal dan de drie gemeenten (dat wil zeggen meer in samenhang met Leiden, Noordwijk, Kinderdijk, Amsterdam, etc.).
- 1.22 Ondersteunen initiatieven om het toeristisch en recreatief aanbod beter onder de aandacht te brengen bij touroperators en bij de omringende toeristische trekpleisters.
- 1.23 Ondersteunen van de versterking van de aantrekkelijkheid van duinen en plassen (verbeteren bereikbaarheid, upgraden omgeving, extra voorzieningen toestaan zoals horecavoorzieningen om de gebieden aantrekkelijker te maken).

- 1.24 Ontwikkelen van gezamenlijke acties om het openbaar vervoer te verbeteren.
- 1.25 Bij provincie en Rijk het belang van een goede verbinding en ontsluiting van - en naar - de Greenport hoog op de agenda plaatsen.
- 1.26 Onveilige verkeerslocaties in kaart brengen en verbeteren.
- 1.27 Inzetten op verbeteren van de waterkwaliteit door onder andere het stimuleren van verbeterde productiemethoden binnen de bollenteelt (initieren samenwerking Rijk, provincie, waterschap, stimuleren onderzoek en pilots).

4.2 Maatschappelijk

Naast de taken die door de individuele gemeenten worden opgepakt zijn de gezamenlijke prioriteiten op het maatschappelijk vlak gericht op de ontwikkeling van vitale leefgemeenschappen.

Beleidsprioriteiten

- 2.1 Onderzoeken demografische ontwikkelingen, zodat de ontwikkelingen op het gebied van woningbouw en huisvesting kunnen worden gestuurd op basis van actuele ontwikkelingen.
- 2.2 Realiseren van voldoende scholen, kinderopvang en andere faciliteiten passend binnen de Noordelijke Bollenstreek.
- 2.3 Onderzoeken van bijvoorbeeld levensloopbestendig bouwen. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van de kennis en ervaring van de woningbouw corporaties.
- 2.4 Verrichten van verder onderzoek om te bepalen wat de precieze behoefte is aan goedkope woningen. Ondersteunen van het verbeteren van het aanbod van betaalbare (één gezins) huur- en koopwoningen.

2.5 Investeren in het aantrekkelijk maken/houden van de dorpen/-kernen voor de groep tussen 25 en 35 jaar. De gemeenten zullen blijvend ondersteuning bieden aan sportvoorzieningen, bibliotheek, culturele- en welzijnsinstellingen, scholen en verenigingen. Waar mogelijk zullen de gemeenten via het accommodatiebeleid voorzieningen integreren. Bijvoorbeeld door het vestigen van een school, bibliotheek en culturele vereniging in één gebouw biedt meerwaarde voor elk van de functies.

2.6 Ontwikkelen van een gezamenlijk Wmo-beleid.

2.7 In het kader van de Wmo optreden als regisseur die ervoor zorgt dat zorgvraag en -aanbod goed op elkaar aansluiten. De gemeenten zullen hiertoe organisatorische, financiële en logistieke randvoorwaarden creëren zoals: één loket, een modern en *gemeenschappelijk* communicatiesysteem, verduidelijking van zorgaanbod.

2.8 Onderzoeken hoe de voorzieningen ook op een efficiënte manier geleverd kunnen worden. Er zijn kansen door het optimaliseren van logistieke processen, het inzetten van moderne technologie (bijvoorbeeld webcams) en het inzetten van vrijwilligers en mantelzorgers. De gemeenten zullen zoveel mogelijk beperkingen voor het inzetten van vrijwilligers wegnemen.

4.3 Bestuurlijk/organisatorisch

Maatregelen op dit vlak zijn gericht op vereenvoudiging van de dienstverlening voor de afnemers.

Beleidsprioriteiten

3.1 Inventariseren van relevante verschillen in procedures, regelgeving en bepalingen en voorstellen doen voor de harmonisatie daarvan (m.n. in relatie tot bedrijvigheid).

3.2 Ontwikkelen van de beste vorm van samenwerken. Dit betekent enerzijds onderzoeken onder welke koepel samenwerking het meest gewenst is en anderzijds welke samenwerkingsvorm per onderdeel geschikt is (bijvoorbeeld: samenvoegen, regie, uitbesteden, samenwerken, afstemmen).

3.3 Uitvoeren klanttevredenheidsonderzoeken rondom dienstverlening.

Slot

Dit document is op 8 november 2005 door de Stuurgroep Intergemeentelijke Samenwerking aangeboden aan de colleges van B&W van Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout. Na besluitvorming door de colleges, de adviezen van de ondernemingsraden en de definitieve vaststelling door de raden wordt de niet-vrijblijvende samenwerking verder uitgewerkt en geconcretiseerd in een overeenkomst, een uitvoeringsplan (incl. financiën en tijdsplanning) en een organisatorische inbedding. Tevens worden concrete projecten geprogrammeerd.

De stuurgroep wil een ieder die heeft meegewerkt aan de ontwikkeling van deze gezamenlijke visie op de Noordelijke Bollenstreek hartelijk danken voor de bijdrage en inzet. Heeft u reacties of opmerkingen? Kijk dan op de volgende website:

www.samenwerkingbollengemeenten.nl

Bijlagen

I N T E N T I E V E R K L A R I N G

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout

overwegende:

- dat door gemeentelijke herindelingen gewijzigde bestuurlijke verhoudingen in de regio nopen tot een bezinning op de (bestuurlijke) toekomst voor de noordelijke Bollenstreek;
- dat door de gemeenteraden van Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout standpunten zijn ingenomen t.a.v. niet-vrijblijvende samenwerking.
- dat, mede in verband met het vorenstaande, samenwerking tussen de gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout gedragen wordt door de desbetreffende gemeenteraden en colleges;
- dat de Bollenstreek door het Rijk is aangewezen als Greenport;
- dat het Bollencomplex een belangrijke bindende factor van onze gemeenten is;
- dat er op diverse beleidsterreinen gemeenschappelijke belangen zijn;
- dat door samenwerking de belangen op lokaal en regionaal niveau beter kunnen worden behartigd;
- dat door samenwerking o.a.:
 - a. de kwaliteit van de dienstverlening aan de burger verder kan worden geoptimaliseerd;
 - b. de bestuurskracht kan worden vergroot;

spreken af:

- dat op korte termijn wordt gestart met het ontwikkelen van een gezamenlijke strategische visie voor de drie gemeenten voor de komende 15 à 20 jaar.
- dat de strategische visie moet zijn vastgesteld voor eind 2005;
- dat de strategische visie zich in ieder geval zal richten op:
Landschap en Natuur, Economische zaken en toerisme, Verkeer en vervoer, Milieu, Ruimtelijke Ordening, Onderwijs en educatie, Wonen, Volksgezondheid en welzijn;
- dat aan die visie wordt gekoppeld een strategisch beleidsplan voor de komende 5 à 10 jaar;
- dat bij het ontwikkelen van de strategische visie en het beleidsplan ook de maatschappelijke partijen en de burgers zullen worden betrokken;

- dat vooruitlopend op de strategische visie waar mogelijk reeds zal worden samengewerkt op het gebied van uitvoerende - en beleidsvoorbereidende taken, voorzover die samenwerking wordt gedragen;
- dat twee jaar na de vaststelling van de strategische visie en het beleidsplan, doch uiterlijk in het 4^e kwartaal van 2007, de samenwerking zal worden geëvalueerd en zal worden gezien welke vervolgstappen geïndiceerd zijn;
dat ter realisering van vorenstaande een stuurgroep (bestaande uit dagelijks bestuursleden) en een klankbordgroep (bestaande uit raadsleden) in het leven wordt geroepen;
- dat periodiek – minimaal eenmaal per kwartaal – de portefeuillehouders overleg plegen over de voortgang van de samenwerking op hun beleidsterrein.
- dat de gemeenteraden en personeel periodiek - eenmaal per halfjaar - op de hoogte worden gebracht van de voortgang van het samenwerkingsproces.

Burgemeester en wethouders van Hillegom,

De secretaris, de voorzitter,

Burgemeester en wethouders van Lisse,

De secretaris, de voorzitter,

Burgemeester en wethouders van Noordwijkerhout,

De secretaris, de voorzitter,

Raadsvoorstel Lisse

Datum voorstel : 1 december 2004
Agendapunt : 4 (besluitvormend, maximaal 30 minuten)
Voorstelnummer : 126
Vergadering : 23 december 2004
Behandelend ambtenaar : J. de Jager

Aan de raad van de gemeente Lisse

Onderwerp : Regionale samenwerking

Voorstel

1. Spreek de intentie uit dat u opteert voor een niet-vrijblijvende samenwerking waarbij op den duur een fusie niet wordt uitgesloten;
2. verzoek het college begin 2005 met een concept intentieverklaring te komen voor samenwerking tussen Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout, waarbij de gemeente Noordwijk zich kan aansluiten;
3. geef de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten twee jaar de tijd om die samenwerking vorm en inhoud te geven;
4. evalueer na twee jaar de samenwerking en beslis op dat moment over de definitieve samenwerking en het samenwerkingsmodel.

Inleiding

In de raadsvergadering van 23 maart jl. is aan de hand van een memo en de nota Bollenvariant opiniërend gesproken over regionale samenwerking.

Kort samengevat heeft de meerderheid van uw raad zich uitgesproken voor:

- niet-vrijblijvende samenwerking waarbij op den duur een fusie niet wordt uitgesloten.
- een nader onderzoek waarin de voor- en nadelen van de verschillende vormen van samenwerking nader worden uitgewerkt en waarbij tevens aandacht moet worden besteed aan een financiële paragraaf en de communicatie richting burgers en personeel.
- samenwerking met Hillegom en Noordwijkerhout. Noordwijk mag zich aansluiten, maar de discussie in Noordwijk mag het proces tussen de andere gemeenten niet ophouden.

Op 22 juni 2004 heeft er een bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen de colleges van de vier gemeenten en voormalig gedeputeerde de heer Norder. In die bijeenkomst hebben de gemeenten te horen gekregen dat zij nog dit jaar een besluit moeten nemen over de toekomstige samenwerking. Daarbij zijn er voor de provincie twee varianten namelijk 2 – 2 of 4 – 0.

Op 11 september jl. is er voor bestuurders en MT-leden van de vier gemeenten een werkconferentie in Leeuwenhorst georganiseerd waarin men geïnformeerd is omtrent de

voorbereidingen en besluitvorming van samenwerkingsvormen en de ervaringen elders in het land. Een samenvatting van die bijeenkomst is in de raadsportefeuille ter inzage gelegd.

Door zowel de gemeenteraad van Noordwijkerhout als die van Hillegom is een motie aangenomen waarin de colleges wordt verzocht te komen met een plan van aanpak als opmaat voor samenwerking. De gemeenteraad van Noordwijkerhout geeft daarbij tevens aan dat een samenwerking met uitsluitend Noordwijk wordt afgewezen evenals een fusie met een of meerdere gemeenten. De gemeenteraad van Hillegom houdt die optie open.

Als college hebben wij behoefte aan een richtinggevende uitspraak van uw raad. Om een uitspraak te kunnen doen is het goed te weten welke vormen van samenwerking mogelijk zijn. Wij hebben voor u hieronder de verschillende samenwerkingsvormen nog eens vermeld met daarbij de voor- en nadelen. Daarbij hebben we ook kort vermeld de directe bestuurlijke invloed die eventueel nog aanwezig is. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de toegezonden achtergrondinformatie t.b.v. de werkconferentie op 11 september jl. Een exemplaar daarvan is in de raadsportefeuille ter inzage gelegd.

Opties

1. **Samenwerking op basis Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Dit kan door:**

- De instelling van een openbaar lichaam. (Zelfstandige bevoegdheden worden overgedragen.)
 - Voordeel : slagvaardige organisatie.
 - Nadeel : grote afstand tussen gemeenteraad en het gemeenschappelijk bestuursorgaan.
 - Kanttekening : directe aansturing vanuit de aangesloten gemeenten is niet mogelijk.

- De instelling van een gemeenschappelijk orgaan. (Bevoegdheden *kunnen* worden overgedragen.)
 - Voordeel : gemeenten hebben de mogelijkheid zaken zelf te blijven regelen.
 - Nadeel : het gemeenschappelijk orgaan hoeft niet voor alle gemeenten dezelfde taken uit te voeren, waardoor de interne coördinatie binnen het orgaan in zekere mate belemmerd kan worden.
 - Kanttekening : directe aansturing vanuit de aangesloten gemeenten is niet mogelijk.

- Het aanwijzen van een centrumgemeente.
 - Voordeel : mogelijkheid toegroeien naar een vrijwillige herindeling/fusie
 - Nadeel : afhankelijkheid van de andere gemeente
 - Kanttekening : directe aansturing vanuit de aangesloten gemeenten is niet mogelijk. Deze constructie lijkt uitsluitend kans van slagen te hebben als er één gemeente beduidend groter is dan de

andere. Er moeten bestuurlijk en ambtelijk goede afspraken worden gemaakt over ambtelijke inzet.

- Het aangaan van een regeling zonder meer.
 - Voordeel : bepaalde afspraken/intenties worden vastgelegd en kunnen naar eigen wens worden ingevuld.
 - Nadeel : de grote vrijblijvendheid en de geringe binding voor een ieder kan nadelig werken.
 - Kanttekening : een dergelijke regeling staat op gespannen voet met de wens te komen tot niet-vrijblijvende samenwerking.

2. Publiekrechtelijke samenwerking zonder Wgr als basis

Ter behartiging van een bepaalde taak kan op basis van een verordening een functionele commissie in het leven worden geroepen. Als alle gemeenten bij gelijklopende verordening eenzelfde commissie in het leven roepen, betekent dit dat materieel wordt samengewerkt tussen die gemeenten.

- Voordeel : de aansturing door college en raad is minder op afstand dan in een Wgr-constructie.
- Nadelen : iedere gemeente kan de samenwerking zonder verplichting afbreken; elke gemeente neemt iedere keer dezelfde besluiten als de andere gemeenten (inefficiënt).
- Kanttekening : Een dergelijke regeling staat op gespannen voet met de wens te komen tot niet-vrijblijvende samenwerking

3. Privaatrechtelijke samenwerking

- Privaatrechtelijke overeenkomst
 - Voordelen : rechtstreekse aansturing waardoor directe beïnvloeding door bestuur mogelijk; aparte organisatie niet per se noodzakelijk.
 - Nadeel : eenzijdige opzegging van de dienstverleningsovereenkomst mogelijk.
 - Kanttekeningen : aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid blijven geheel bij de afzonderlijke partners; een dergelijke regeling staat op gespannen voet met de wens te komen tot niet-vrijblijvende samenwerking.

- Convenant of intentieverklaring
 - Voordeel : zeer grote mate van beïnvloeding mogelijk
 - Nadeel : de grote mate van vrijblijvendheid kan nadelig werken
 - Kanttekening : een dergelijke regeling staat op gespannen voet met de wens te komen tot niet-vrijblijvende samenwerking

- **Privaatrechtelijke rechtspersonen (de stichting, de vereniging en de B.V.)**
 - Voordeel : de vormvrijheid van de hiervoor genoemde privaatrechtelijke samenwerkingsvormen wordt gedeeltelijk opgeheven bij de instelling van een vereniging of stichting
 - Nadelen : privaatrechtelijke rechtspersonen maken geen deel uit van de overheidsorganisatie; evenals bij Wgr-constructies is de democratische legitimatie laag.
 - Kanttekening : voor publiekrechtelijke taken en bevoegdheden mag niet privaatrechtelijk worden samengewerkt

4. Federatieve samenwerking (Een verbond van samenwerkende gemeenten die hun zelfstandigheid behouden.)

- Voordelen : krachten worden gebundeld terwijl de bestuurlijke bevoegdheden bij de gemeenten blijven;
mogelijk afstemming op de speciale behoeften van de deelnemende gemeenten;
politiek en bestuurlijke herkenbaarheid, de zelfstandigheid en de mogelijkheid het lokale beleid vorm te geven behouden blijven.
- Nadelen : afzonderlijke besluitvorming in gemeenten blijft noodzakelijk waardoor mindere slagvaardigheid
Deze vorm leent zich het beste voor uitvoerende zaken; beleidszaken kunnen leiden tot spanningen omdat voor aangesloten gemeenten verschillend beleid wordt ontwikkeld door één en dezelfde ambtenaar
- Kanttekening : De federatie is bedoeld als groeimodel.
Versterking van de bestuurskracht ontstaat door bundeling van krachten op ambtelijk niveau, zonder daarbij één gemeenschappelijk ambtelijk apparaat te vormen zoals bij het SETA-model (samen en toch apart).

Hoofdvormen van samenwerking binnen de federatie zijn:

- **Uitwisseling van kennis en informatie.**
 - Voordeel : dubbel werk wordt voorkomen en er ontstaan klankbord- en netwerkfuncties.
 - Nadeel : het welslagen is afhankelijk van de bereidheid van de individuele deelnemers alsook de mogelijkheden die ze hebben binnen de dagelijkse werkdruk.
- **Uitwisseling van personeel.**
 - Voordeel : de flexibiliteit wordt vergroot en bij pieken en calamiteiten kan geholpen worden
 - Nadeel : onvoldoende personeel door te hoge werkdruk in iedere afzonderlijke gemeente.
- **Specialisatie per gemeente.**

- Voordelen : bundeling van kennis en ervaring en daardoor meer deskundigheid;
verhoging van kwaliteit van de dienstverlening, vermindering kwetsbaarheid en dubbel werk wordt vermeden.
- Nadeel : binnen één gemeente kan geen integrale dienstverlening meer worden verleend.
- Kanttekening : directe aansturing door collegeleden wordt in deze constructie lastig. Er dienen ook duidelijke afspraken te worden gemaakt over de capaciteit die per gemeente beschikbaar is.
- **Gezamenlijk apparaat.**
- Voordelen : minst mogelijke kwetsbaarheid, een vergaande kennisuitwisseling met daaruit voortvloeiende optimale deskundigheid, efficiëntie en kwaliteit.
- Nadeel : directe aansturing van de ambtelijke dienst door de bestuursorganen zal beperkter worden omdat die dienst zich op een zekere afstand van het bestuur zal bevinden
- Kanttekening : gevolgen bestaande organisatie zijn ingrijpend. Alleen een beperkte groep medewerkers (staf voor ondersteuning en strategie advisering) blijft in dienst bij de individuele gemeenten. Er zal een verzakelijking optreden.
Dit model is, op enkele ondergeschikte punten na, vrijwel gelijk aan het SETA-model. De aansturing vanuit college en raad verloopt als het ware via contractmanagement.
- **Mengvorm.**
- In de praktijk zullen gewenste samenwerkingsvormen per beleidsterrein kunnen verschillen. Voor meer op uitvoering gerichte taken kan een gezamenlijk apparaat de beste oplossing zijn, terwijl met het opstellen van beleidsdocumenten voor de gemeenten op een bepaald taakveld mogelijk het beste één gemeente kan worden belast. De aard en omvang van het beleidsterrein en de cultuur binnen de deelnemende gemeenten zijn bepalend voor de vraag welke samenwerkingsvorm het meest voor de hand ligt.

5. **Samen En Toch Apart (SETA)**

Een andere (nieuwe) samenwerkingsvorm is de SETA-gemeente. Er zijn nog geen ervaringsgegevens over deze samenwerkingsvorm omdat deze nog nergens is aangegaan. Het is de bedoeling dat de contracterende gemeenten het merendeel van hun ambtenaren laten ´poolen´ in een facilitair bedrijf, dat opdrachten uitvoert voor de bestuursorganen. De drie bestuursorganen en het presidium dienen daarvoor steeds bestuursopdrachten te formuleren. De sturing verloopt dus op afstand.

Voordelen : zelfstandigheid van de betrokken gemeenten

Nadelen : bestuursorganen zullen zich vaak “klant” voelen van hun eigen constructie

Kanttekening: de voor- en nadelen van een facilitair bedrijf zoals die hierboven bij

het gezamenlijk apparaat van de federatievorm zijn omschreven gelden ook hier.

6. Mix van verschillende samenwerkingsvormen.

Gemeenten kunnen zichzelf ten behoeve van de samenwerking ook maatwerk verschaffen zonder die samenwerking federatie of SETA te noemen. Men bepaalt tevoren hoe die samenwerking gestalte moet krijgen (alleen overleg, uitbesteden van werk van de ene gemeente naar de andere, van alle deelnemende gemeenten naar extern enz.), men neemt een besluit en legt de afspraken vast in een overeenkomst, een convenant of verordening.

7. Vrijwillige gemeentelijke herindeling

Tijdens de werkconferentie hebben de heren Van den Bosch, oud-burgemeester van Wateringen, en De Winter, burgemeester van Bergen, iets verteld over hun ervaringen bij de fusies in het Westland en van Bergen-Schoorl-Castricum. Voor een samenvatting van hun bijdrage verwijzen wij naar het in de raadsportefeuille ter inzage liggende verslag.

Voordeel : de gemeenten houden zelf het initiatief

Nadeel : de eigen zelfstandigheid wordt opgeheven

Kanttekeningen

In de inleiding is al vermeld dat een meerderheid van uw raad de voorkeur heeft uitgesproken voor een niet-vrijblijvende samenwerking. In den lande is bij een dreigende gemeentelijke herindeling vaak voor deze optie gekozen. Nagegaan is wat de ervaringen met de provincie zijn bij een dergelijk besluit. Wat zijn de eisen en voorwaarden die daaraan gesteld worden.

In de raadsportefeuille is daarover een notitie ter inzage gelegd.

Totstandkoming advies

Wat verwachten we van samenwerking

Uit de nota "Bollenvariant" komt steeds weer naar voren dat verwacht mag worden dat door samenwerking een verbetering van het ambtelijk apparaat mogelijk is en dat de belangen op lokaal en regionaal niveau beter behartigd kunnen worden.

Ook uit het gehouden onderzoek door de gemeenten Noordwijk en Noordwijkerhout blijkt dat men daar die verwachting heeft.

Kort samengevat zijn de voordelen:

- Vermindering kwetsbaarheid
- Verhoging deskundigheid
- Vergroting efficiency (doelmatigheid)
- Kwaliteitsverbetering

De inhoud van de samenwerking is echter mede afhankelijk van de te kiezen structuur voor de samenwerking.

De voordelen van samenwerking worden optimaal benut als deze wordt uitgevoerd door samenvoeging van werkzaamheden op één locatie. Zowel op rijks- als gemeentelijk niveau worden zgn. Shared service centers (inleencentrum) opgericht. Het meest eenvoudig is dit in te voeren voor uitvoerende werkzaamheden. Ook bij beleidsvoorbereidende werkzaamheden is het oprichten van een Shared service center echter mogelijk. Een Shared service center hoeft niet per se buiten de gemeenten te worden ingericht, maar kan ook door één gemeente worden verzorgd. Hiermee wordt een vierde bestuurslaag voorkomen.

Hoe kan het doel bereikt worden

Wil de samenwerkingsvorm kans van slagen hebben dan is het van belang dat alle gemeentebesturen in volle overtuiging voor een niet-vrijblijvende samenwerking kiezen. Deze samenwerking zou kunnen op de volgende beleidsvelden:

wonen, economische zaken en toerisme, verkeer en vervoer, landschap en natuur, ruimtelijke ordening en milieu, volksgezondheid en welzijn, onderwijs en educatie, openbare werken (incl. beheer buitenruimten), middelen (P&O, Automatisering, Juridische Zaken en financiën).

Met andere woorden: we willen geen enkel beleidsterrein uitsluiten.

Hoe nu verder?

Zoals in de inleiding vermeld, hebben wij als college behoefte aan een richtinggevende uitspraak. Wij hebben behoefte aan door u gestelde kaders waarbinnen wij een intentieverklaring kunnen gaan opstellen. Een kader voor één bepaalde samenwerkingsvorm hoeft op dit moment nog niet.

Wij willen u dan in het voorjaar van 2005 een intentieverklaring ter goedkeuring voorleggen op basis waarvan wij in 2005 en 2006 gestalte kunnen gaan geven aan de samenwerking. In de intentieverklaring willen we daarom ook beleidsterreinen opnemen én data waarbinnen we het een en ander willen realiseren. Per beleidsterrein kan voor de meest optimale samenwerkingsvorm worden gekozen.

Wij stellen ons voor om in 2007 de samenwerking te evalueren. Op basis daarvan kan de definitieve besluitvorming over de samenwerking en de vorm waarin, worden voorbereid. Daarbij mag – naar onze mening - op voorhand geen beperking worden aangegeven en is dus ook een eventuele fusie niet uitgesloten.

Advies

1. spreek de intentie uit dat u opteert voor een niet-vrijblijvende samenwerking waarbij op den duur een fusie niet wordt uitgesloten
2. verzoek het college begin 2005 met een concept intentieverklaring te komen voor samenwerking tussen Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout, waarbij de gemeente Noordwijk zich kan aansluiten
3. geef de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten twee jaar de tijd om die samenwerking vorm en inhoud te geven
4. evalueer na twee jaar de samenwerking en beslis op dat moment over de definitieve samenwerking en het samenwerkingsmodel

Ondernemingsraad

De Ondernemingsraad heeft in zijn brief van 13 januari 2004 een negatief advies uitgebracht over intergemeentelijke samenwerking. De Ondernemingsraad schrijft dat nut en noodzaak niet zijn aangetoond. Daarnaast is men van mening dat er weinig ruimte voor een proces van intergemeentelijke samenwerking lijkt over te blijven omdat de noodzaak, om eerst de problemen in onze eigen gemeente het hoofd te bieden, de volledige aandacht en inzet vereisen.

Bij de verdere uitwerking van uw besluit zullen wij uiteraard de Ondernemingsraad betrekken.

Financiën

Samenwerken kost geld. Met name bij de start van de samenwerking zal er sprake zijn van aanloopkosten.

Communicatie

Als er door de deelnemende gemeenten een eensluidend standpunt is ingenomen zal gezamenlijk gecommuniceerd worden met burgers en medeoverheden.

Burgemeester en wethouders,

B.M.C. van Poelgeest	mevr. C. Langelaar
secretaris	burgemeester

Amendement Regionale samenwerking

Fractie : CDA

Agendapunt 4 Onderwerp : Regionale samenwerking

De raad van de gemeente Lisse in vergadering bijeen op 23 december 2004; 26

Besluit in bovengenoemd raadstuk

Toe te voegen aan het voorstel:

1. verzoek het college om in de eerste helft van 2005 te starten, samen met Hillegom en Noordwijkerhout en indien mogelijk ook Noordwijk, met het ontwikkelen van een **visie** voor de noordelijke Bollenstreek voor de komende 15 a 20 jaar.
2. Neem als aandachtspunten bij de visie mee zaken die het leven, wonen, werken en recreëren in de noordelijke Bollenstreek betreffen waarbij gedacht kan worden aan: de dominante positie van Greenport en de erkenning daarvan; de ruimtelijke ontwikkeling op het snijpunt van de Noord/Zuidvleugel, de bijzondere positie van Schiphol, de aanwezigheid van de na-tuurlijke omgeving en de nabijheid van de kust (toerisme); infrastructurele zaken (verkeer en mobiliteit); zorg; arbeidsvraagstukken,
3. verzoek het college daaraan tevens te koppelen een **strategisch beleidsplan** voor de komende 5 a 10 jaar.
4. Geef de colleges van BeW van de deelnemende gemeenten hier twee jaar de tijd voor en verzoek ieder halfjaar om een voortgangsrapportage.
5. Betrek bij het ontwikkelen van de visie en het strategisch beleidsplan ook maatschappelijke partijen en de burgers.

Te wijzigen in het voorstel:

(punten 1 t/m 4 in het voorstel worden 5 t/m 9)

6. (voormalig 1) "waarbij op den duur een fusie niet wordt uitgesloten" wordt vervangen door "waar-van de vorm voortvloeit uit de ontwikkelde visie en het strategisch beleidsplan"
7. (voormalig 3) "twee jaar de tijd om die samenwerking vorm en inhoud te geven" wordt vervangen door "de tijd om die samenwerking vorm en inhoud te geven tot de visie en het strategisch beleidsplan na twee jaar vastgesteld zijn."

Toelichting

Het is van groot belang om, voorafgaand aan het kiezen van een samenwerkingsvorm, een duidelijke visie op de streek te hebben. Vorm volgt na visie en structuurplan. Dat houdt onverlet dat het traject van niet-vrijblijvende samenwerking gestart moet worden.

De CDA fractie,

Bijlage: 2

Amendement Regionale samenwerking (op grond van artikel 32 reglement van orde)

Fractie : CDA

Agendapunt 4

27

Onderwerp : Regionale samenwerking

De raad van de gemeente Lisse in vergadering bijeen op 23 december 2004;

Besluit in bovengenoemd raadstuk

Aan het voorstel toe te voegen:

7. verzoekt het college om in de eerste helft van 2005 te starten, samen met Hillegom en Noordwijkerhout en indien mogelijk ook Noordwijk, met het ontwikkelen van een **visie** voor de noordelijke Bollenstreek.
8. verzoekt het college daaraan tevens te koppelen een **strategisch beleidsplan** waarin die visie uitgewerkt wordt en waarin ook meegenomen wordt nut, noodzaak en een duidelijke financiële paragraaf voor de niet vrijblijvende samenwerking.
9. Betrek bij het ontwikkelen van de visie en het strategisch beleidsplan ook maatschappelijke partijen en de burgers.

Te wijzigen in het voorstel:

(punten 1 t/m 4 in het voorstel worden 4 t/m 7)

Punt 4 wijzigen in “waarbij op den duur een fusie niet wordt uitgesloten” wordt vervangen door “waarvan de vorm voortvloeit uit de ontwikkelde visie en het strategisch beleidsplan”

Toelichting

De gemeenteraad gaat ervan uit dat in het kader van de actieve informatieplicht het college zorgt dat de gemeenteraad op de juiste momenten wordt geïnformeerd.

De CDA fractie,

De D66 fractie

De fractie SGP/Christen Unie

De PvdA fractie

De VVD fractie

Hillegom

Motie 3 (aangenomen)

Onderwerp: Regionale samenwerking noordelijke Bollenstreekgemeenten

Ingediend door de fracties van CDA en de PvdA

De Raad, overwegende dat:

- Hillegom op uiteenlopende gebieden intensief samenwerkt met verschillende gemeenten;
- deze samenwerking in de noordelijke Bollenstreek nog verder kan worden versterkt;
- de Bollenstreek door het Rijk is aangewezen als een Greenport;
- overwegende dat voor de realisering en doorontwikkeling van de projecten vastgelegd in het Offensief van Teylingen naar de andere beleidsvelden (economie, verkeer, wonen, recreatie en milieu) een slagvaardig bestuur noodzakelijk is;
- het Bollenareaal de belangrijkste bindende factor is van de gemeenten Hillegom, Lisse, Noordwijk en Noordwijkerhout;
- het Bollencomplex zowel in bedrijfseconomische zin als vanwege toerisme voor deze gemeenten en Nederland van groot belang is;
- vitalisering van het Bollencomplex noodzakelijk is;
- er naast het Bollenareaal verschillende beleidsterreinen zijn waarop deze gemeenten gemeenschappelijke belangen hebben;
- de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering van deze gemeenten kan worden vergroot door samenwerking met elkaar;
- bij een samenwerking tevens besparingen kunnen worden bereikt,

spreekt als zijn mening uit dat:

- intensievere samenwerking of fusie met Lisse, Noordwijkerhout en Noordwijk gewenst is;
- op korte termijn moet worden verkend of er bij de drie buurgemeenten Noordwijk, Lisse en Noordwijkerhout draagvlak bestaat voor het samen met Hillegom ontwikkelen van een toekomstvisie voor de noordelijke Bollenstreek als opmaat voor verdere samenwerking of fusie,

verzoekt het college van B&W:

- begin 2005 met een plan van aanpak te komen voor een gezamenlijke visieontwikkeling voor de noordelijke Bollenstreek, als opmaat voor verdere samenwerking of fusie tussen Hillegom, Lisse, Noordwijk en Noordwijkerhout;
- daartoe alle noodzakelijke initiatieven te nemen;
- andere mogelijke onderwerpen van samenwerking daarbij nadrukkelijk te onderzoeken;
- bij de uitwerking de pluspunten voor de burgers en bedrijfsleven hierin afzonderlijk tot uitdrukking te laten komen;
- de raad een aantal modellen van samenwerking/samengaan te presenteren teneinde hem in staat te stellen daaruit een keuze te maken.

MOTIE SAMENWERKING NOORDELIJKE BOLLENSTREEK

De gemeenteraad van Noordwijkerhout in vergadering bijeen op 4 november 2004,

Overwegende dat:

- de visie van de gemeente Noordwijkerhout luidt: "Voor een zelfstandige toekomst met kwaliteit";
- zelfstandigheid de beste garantie is dat de afstand tussen burgers en lokaal bestuur zo klein mogelijk blijft;
- Noordwijkerhout op uiteenlopende gebieden intensief samenwerkt met verschillende gemeenten;
- deze samenwerking in de noordelijke Bollenstreek nog verder kan worden versterkt waardoor de zelfstandigheid wordt ondersteund;
- het Bollenareaal, in afstemming met een evenwichtige natuurontwikkeling, de belangrijkste bindende factor is van Noordwijkerhout met de gemeenten Hillegom en Lisse enerzijds en het toerisme met Noordwijk anderzijds;
- de Bollen in zowel bedrijfseconomische zin als vanwege toerisme voor deze gemeenten van groot belang zijn;
- er naast het Bollenareaal verschillende beleidsterreinen zijn waarop deze gemeenten gemeenschappelijke belangen hebben;
- de slagkracht van deze gemeenten kan worden vergroot door committerende, gebonden samenwerking met elkaar;
- bij een dergelijke gebonden samenwerking tevens besparingen kunnen worden bereikt;
- samenwerking met alléén Noordwijk de slagkracht en efficiency onvoldoende bevordert;

Besluit:

- fusie met één of meerdere gemeenten af te wijzen;
- met Hillegom, Lisse én Noordwijk in gebondenheid te willen samenwerken;
- samenwerking met alléén Noordwijk af te wijzen;
- onder meer als samenwerkingsonderwerpen aan te merken:
 - o het doen van onderzoek naar de toekomstige positie van de Bollensector. In het bijzonder moet daarbij aandacht worden geschonken aan de gevolgen voor de streek van de aanwijzing door de Regering als Greenport. Ook moet daarin het Bollentoeerisme met een evenwichtige natuurontwikkeling worden betrokken. In dit onderzoek wordt de agrarische sector en economische en financiële experts betrokken;
 - o indien het onderzoek dit als noodzakelijk aangeeft, bestaat de bereidheid één bestemmingsplan buitengebied voor de noordelijke Bollenstreek op te stellen;
 - o de opstelling van een gezamenlijke visie over de aanleg en uitbreiding van bedrijfsterreinen;
 - o de samenvoeging van de inkoopfuncties van de gemeenten en van de vier personeelsdiensten;
 - o de uiteindelijke aanschaf van één automatiseringssysteem voor de vier gemeenten indien er op termijn winst is te behalen
 - o de gezamenlijke uitvoering van *Backoffice* werkzaamheden, zoals het opstellen van bouwvergunningen;
 - o de ontwikkeling van één gemeenschappelijk veiligheids- en handhavingbeleid voor de noordelijke Bollenstreek;

- o de samenvoeging van de bezwarencommissies van de gemeenten;
- o de oprichting van een gemeenschappelijke rekenkamerfunctie voor de gemeenten;
- o het gezamenlijk optrekken binnen het nieuwe samenwerkingsverband SDB/SLR opdat de belangen van de noordelijke Bollenstreek het best worden gediend.

Verzoekt het college van B&W:

- in 2004 met een plan van aanpak te komen teneinde de gebonden samenwerking uiterlijk op 1 januari 2006 aan te vangen;
- daartoe alle noodzakelijke initiatieven te nemen;
- andere mogelijke onderwerpen van samenwerking daarbij nadrukkelijk te onderzoeken;
- bij de uitwerking de pluspunten voor de burgers en bedrijfsleven hierin afzonderlijk tot uitdrukking te laten komen;
- de raad een aantal modellen van een juridische vormgeving van gebonden (niet-vrijblijvende) samenwerking te presenteren teneinde haar in staat te stellen daaruit een keuze te maken.

en gaat over tot de orde van de dag

Namens de VVD-fractie
Vincent Smit
Ron Nulkes

Namens de CDA fractie
Theo Weerdenburg
Arend Ket

Namens de Groen Links-fractie
Hans Steenbrink

Namens de D66 fractie
Bert Gotink